

836.

Traktat handlowy

pomiędzy Polską a Belgią i Wielkim Księstwem Luksemburskiem, podpisany w Brukseli dnia 30 grudnia 1922 r.

(Ratyfikowany na podstawie ustawy z dn. 1-go czerwca 1923 r.—Dz. U. R. P. № 60 poz. 437).

Przekład.

W IMIENIU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

MY, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI
PREZYDENT RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia trzydziestego grudnia tysiąc dziewięćset dwudziestego drugiego roku podpisany został w Brukseli pomiędzy Rzeczpospolitą Polską z jednej strony a Królestwem Belgji i Wielkim Księstwem Luksemburskiem z drugiej strony Traktat Handlowy, który słowo w słowo brzmi jak następuje:

Traktat handlowy pomiędzy Polską a Belgią i Wielkim Księstwem Luksemburskiem.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej z jednej strony i Jego Królewska Mość, Król Belgów, działając zarówno w Swoim Imieniu, jak i w Imieniu Wielkiego Księstwa Luksemburskiego, na mocy istniejących układów, z drugiej strony, ożywieni tem samem pragnieniem rozwinięcia stosunków handlowych pomiędzy obydwoma krajami, postanowili zawrzeć Traktat Handlowy, przystosowany do systemu przejściowego, będącego obecnie w mocy w obydwu krajach i mianowali w tym celu na swych Pełnomocników:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Pana Władysława Hr. Sobańskiego, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Rzeczypospolitej Polskiej przy Jego Królewskiej Mości, Królu Belgów,

Jego Królewska Mość, Król Belgów:

Pana Henryka Jasparr, Swego Ministra Spraw Zagranicznych, którzy po zakomunikowaniu sobie wzajemnie swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w dobrej i należytej formie, zgodzili się na następujące artykuły:

Art. 1.

Obywatele każdej z Układających się Stron, osiedli na terytorjach drugiej strony, lub przebywający na nich czasowo, będą korzystali pod względem zakładania, oraz trudnienia się handlem i przemysłem na terytorjach drugiej Układającej się Strony, z tych samych praw, przywilejów, immunitetów, korzyści i ulg, co obywatele kraju najbardziej uprzywilejowanego.

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE POLONAISE

NOUS, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,
PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE POLONAISE,

A tous ceux qui ces présentes Lettres verront Salut:

Un Traité de Commerce ayant été signé à Bruxelles le trente Décembre 1922 entre le Gouvernement de la République Polonaise d'une part et les Gouvernements du Royaume de Belgique et du Grand-Duché de Luxembourg de l'autre, Traité, dont la teneur suit:

Traité de Commerce entre la Pologne, la Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg.

Le Président de la République Polonaise d'une part, et Sa Majesté le Roi des Belges agissant tant en Son Nom qu'au Nom de la Grande Duchesse de Luxembourg en vertu d'accords existants, d'autre part, animés d'un égal désir de favoriser et de développer les relations commerciales entre les deux pays, ont décidé de conclure un Traité de Commerce approprié au régime transitoire actuellement en vigueur dans leur pays respectifs et ont nommé à cet effet pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Le Président de la République Polonaise:

Monsieur le Comte Ladislas Sobański, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de la République Polonaise près Sa Majesté le Roi des Belges,

Sa Majesté le Roi des Belges:

Monsieur Henri Jasparr, Son Ministre des Affaires Etrangères.

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs respectifs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants.

Art. 1.

Les ressortissants de l'une des Parties Contractantes établis dans les territoires de l'autre Partie ou y résidant temporairement jouiront, en ce qui concerne l'établissement et l'exercice du commerce et de l'industrie dans les territoires de l'autre Partie Contractante, des mêmes droits, privilèges, immunités, faveurs et exemptions, que les ressortissants de la nation la plus favorisés.

Art. 2.

Obywatelom każdej z Układających się Stron przysługiwać będzie na terytorjach drugiej Układającej się Strony pod względem ich stanowiska prawnego, ich dóbr ruchomych i nieruchomości, ich praw i udziałów, traktowanie przyznane obywatelom państwa najbardziej uprzywilejowanego.

Będą oni mieli swobodę załatwienia swych spraw na terytorjach drugiej Układającej się Strony bądź osobiście, bądź przez pośredników, wedle ich własnego wyboru i będą mieli prawo, stosując się do ustaw krajowych, występować w sądach i będą mieli wolny dostęp do władz. Będą oni korzystali ze wszystkich praw i immunitetów, przysługujących krajowcom i będą oni mogli jak krajowcy, posługiwać się dla obrony swych interesów adwokatami i pełnomocnikami przez nich samych wybranymi.

Art. 3.

Spółki cywilne i handlowe, założone prawnie na mocy ustaw jednej z Układających się Stron i mające swą siedzibę na jej terytorjum, uznane będą za legalnie istniejące przez drugą Stronę byle tylko nie miały celu niedozwolonego lub przeciwnego obyczajności i będą miały stosując się do praw i przepisów, wolny i łatwy dostęp do sądów, bądź jako powód, bądź jako pozwany.

Spółki cywilne i handlowe uznane w ten sposób przez każdą z Układających się Stron, będą mogły, stosując się do ustaw drugiej, osiedlać się na terytorjum [tej ostatniej], zakładać tam swe filje i oddziały i wykonywać tam swój przemysł. Wyłączone są wszelako galezie handlu i przemysłu, które z uwagi na ich charakter użyteczności ogólnej, takie jak spółki ubezpieczeniowe i spółki finansowe, podlegałyby specjalnym ograniczeniom, stosowanym do wszystkich krajów.

Spółki te, raz dopuszczone zgodnie z ustawami i przepisami, które obowiązują, lub będą obowiązywały na terytorjum odnośnego Państwa, będą miały wolny i łatwy dostęp do sądów i nie będą podlegały opłatom, daninom, ani wogóle żadnym należnościami skarbowym innym lub wyższym od tych, które są ustanowione dla spółek krajowych.

Art. 4.

Pobory i opłaty wewnętrzne, pobierane na rzecz Państwa, prowincji i gmin lub innych instytucji publicznych, które obciążają, lub będą obciążały produkcję, wyrób towarów lub spożycie pewnego artykułu na Terytorjum jednej z Układających się Stron, nie będą mogły obciążać produktów, towarów lub artykułów drugiej Strony silniej, lub uciążliwiej, niż obciążają one produkty, towary lub artykuły krajowe tego samego rodzaju, lub produkty, towary, lub artykuły narodu najbardziej uprzywilejowanego.

Art. 5.

Obywatele, jak również spółki cywilne i handlowe każdej z Układających się Stron nie będą mogły w żadnym wypadku podlegać z racji wykonywania handlu i przemysłu na terytorjum drugiej Ukła-

Art. 2.

Les ressortissants de chaque Partie Contractante recevront sur les territoires de l'autre Partie Contractante par rapport à leur situation juridique, leurs biens mobiliers et immobiliers, leurs droits et intérêts, le même traitement que celui accordé aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

Ils seront libres de régler leurs affaires sur le territoire de l'autre Partie Contractante, soit personnellement, soit par un intermédiaire de leur propre choix et ils auront, en se conformant aux lois du pays, le droit d'ester en justice et accès libre auprès des autorités. Ils jouiront de tous les droits et immunités des nationaux et comme ceux-ci, ils auront la faculté de se servir, pour la sauvegarde de leurs intérêts, d'avocats ou de mandataires choisis par eux-mêmes.

Art. 3.

Les sociétés civiles et commerciales qui sont valablement constituées d'après les lois d'une des Parties Contractantes et qui ont leur siège social sur son territoire, verront leur existence juridique reconnue dans l'autre Partie, pourvu qu'elles ne poursuivent pas un but illicite ou contraire aux moeurs, et auront, en ce conformant aux lois et règlements, libre et facile accès auprès des tribunaux, soit pour intenter une action, soit pour y défendre.

Les sociétés civiles et commerciales ainsi reconnues de chacune des Parties Contractantes pourront, en se soumettant aux lois de l'autre, s'établir sur le territoire de cette dernière, y fonder des filiales et succursales et y exercer leur industrie. Sont toutefois exceptées les branches du commerce et les industries qui, en raison de leur caractère d'utilité générale, telles les sociétés d'assurances et les sociétés financières, seraient soumises à des restrictions spéciales, applicables à tous les pays.

Ces sociétés, une fois admises conformément aux lois et prescriptions qui sont ou seront en vigueur sur le territoire du pays respectif, auront libre et facile accès auprès des tribunaux et ne seront pas soumises à des taxes, contributions et généralement à aucunes redevances fiscales, autres ou plus élevées que celles imposées aux sociétés du pays.

Art. 4.

Les droits et les taxes intérieures perçus pour le compte de l'Etat, des provinces et des communes ou autres institutions publiques qui grèvent ou grèveront la production, la préparation des marchandises ou la consommation d'un article dans le territoire de l'une des Parties Contractantes, ne pourront pas frapper les produits, marchandises ou articles de l'autre Partie, d'une manière plus forte ou plus gênante que les produits, marchandises ou articles indigènes de même espèce ou ceux de la Nation la plus favorisée.

Art. 5.

Les ressortissants, ainsi que les Sociétés civiles et commerciales de chacune des deux Parties Contractantes, ne pourront dans aucun cas être soumis, pour l'exercice du commerce et de l'industrie dans

dającej się Strony poborom, opłatom, taryfom przewozowym, podatkom, ograniczeniom cen lub okręgów sprzedaży, ciężarom, pod jakąkolwiek nazwą, innym lub cięższym od tych, które są lub będą wymagane od krajowców.

Będą oni zwolnieni od płacenia pożyczek, oraz przymusowych danin państwowych, a także od wszelkiej innej kontrybucji, jakiegokolwiek rodzaju, któreby były nałożone dla potrzeb wojny.

Obywatele każdej z Układających się Stron będą wolni, na terytorjum drugiej, od wszelkiej służby wojskowej i obowiązkowej służby urzędowej, administracyjnej lub sądowej, z wyjątkiem obowiązku opieki. W czasie wojny i w czasie pokoju będą oni podlegali tylko tym świadczeniom i rekwizycjom wojskowym, które są nałożone na krajowców, w tej samej mierze i według tych samych zasad, co ci ostatni i zawsze za słusznym wynagrodzeniem.

Art. 6.

Wszystkie produkty gleby lub przemysłu, pochodzące i przychodzące z Terytorjum celnego jednej z Układających się Stron, które przywożone będą na terytorjum celne drugiej Układającej się Strony i które są przeznaczone bądź do spożycia, bądź do powrotnego wywozu, bądź do tranzytu, będą podlegały, przez czas trwania niniejszej Umowy, traktowaniu przyznanemu narodowi najbardziej uprzywilejowanemu. Mianowicie, nie będą mogły podlegać w żadnym wypadku, ani wyższym, ani innym cłom, ani innym ograniczeniom, od tych, którym podlegają produkty lub towary narodu najbardziej uprzywilejowanego.

Wywóz przeznaczony do jednej z Układających się Stron nie będzie obciążony przez drugą cłami lub opłatami innymi lub wyższymi, niż wywóz tych samych przedmiotów do kraju najbardziej uprzywilejowanego pod tym względem, ani też nie będzie podlegał innym ograniczeniom.

Każda z Układających się Stron obowiązuje się zatem udzielić drugiej bezwzględnie i bez innych warunków, wszelkiej ulgi, wszelkiego przywileju, lub wszelkiej zniżki cel lub opłat, których udzieliła już, lub których udzielićby mogła w przyszłości pod wyżej wymienionymi względami, na stałe lub czasowo trzeciemu Państwu.

Układające się strony zgadzają się, iż ograniczenia lub zakazy, dotyczące przywozu i wywozu pewnych towarów, utrzymane będą tylko przez czas i w zakresie koniecznym ze względu na obecne warunki ekonomiczne.

Art. 7.

Postanowienia ustalone w artykule 6 nie stosują się:

- 1) do przywilejów, już przyznanych lub, któreby mogły być przyznane w przyszłości przez jedną z układających się stron w obrocie pogranicznym z państwami sąsiednimi,
- 2) do ulg specjalnych, wynikających z unji celnej, lub gospodarczej,

le Territoire de l'autre Partie Contractante, à des droits, taxes, tarifs de transport, impôts, limitation des prix ou des rayons de vente, charges sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus onéreux que ceux qui sont ou seront exigés des nationaux.

Ils seront dispensés du paiement des emprunts et des dons nationaux forcés ainsi que de toute autre contribution, de quelque nature que ce soit, qui seraient imposés pour les besoins de guerre.

Les ressortissants de chacune des Parties Contractantes seront exempts sur le territoire de l'autre, de tout service militaire et fonction officielle obligatoire, administrative ou judiciaire, sauf en matière de tutelle. Ils ne seront astreints en temps de paix et en temps de guerre qu'aux prestations et réquisitions militaires imposées aux nationaux dans la même mesure et d'après les mêmes principes que ces derniers, et toujours contre une juste indemnité.

Art. 6.

Tous les produits du sol ou de l'industrie originaires et en provenance du territoire douanier de l'une des Parties Contractantes qui seront importés sur le territoire douanier de l'autre Partie Contractante et qui sont destinés, soit à la consommation, soit à l'entreposage, soit à la réexpédition, soit au transit, seront soumis, pendant la durée de la présente Convention, au traitement accordé à la Nation la plus favorisée. Notamment, ils ne pourront, en aucun cas, être soumis à des droits ni plus élevés, ni autres, ni à des restrictions autres que ceux qui frappent les produits ou les marchandises de la Nation la plus favorisée.

Les exportations à destination d'une des Parties Contractantes ne seront pas grevées par l'autre de droits ou taxes autres ou plus élevés qu'à l'exportation des mêmes objets dans le pays le plus favorisé à cet égard, ni soumises à d'autres restrictions.

Chacune des Parties Contractantes s'engage donc à faire immédiatement et sans autre condition, profiter, l'autre de toute faveur, de tout privilège ou de toute réduction de droits ou de taxes qu'elle a déjà accordés ou pourrait par la suite accorder, sous les rapports susmentionnés, à titre permanent ou temporaire à une tierce nation.

Les Parties Contractantes sont convenues que les restrictions ou prohibitions concernant l'importation et l'exportation de certaines marchandises ne seront maintenues que pendant le temps et dans la mesure reconnue indispensable aux conditions économiques actuelles.

Art. 7.

Les dispositions fixées par l'article 6 ne s'appliquent pas:

- 1) aux privilèges accordés ou qui pourraient être accordés ultérieurement par une des Parties Contractantes dans le trafic-frontière avec les pays limitrophes;
- 2) aux faveurs spéciales résultant d'une union douanière ou économique;

3) do przejściowego systemu cłowego pomiędzy częściami: polską i niemiecką Górnego Śląska.

Art. 8.

Pod warunkiem powrotnego wywozu lub powrotnego przywozu w ciągu trzech miesięcy, oraz świadectwa tożsamości, ewentualnie pod warunkiem złożenia kaucji lub sumy cła i opłaty manipulacyjnej lub podatku od obrotu, a wogóle pod warunkiem stosowania się do obowiązujących w tym przedmiocie przepisów, zwolnienie od wszelkiego cła przywozowego i wywozowego, przewidziane jest wzajemnie:

1) dla próbek, podlegających oczeniu, rozumiejąc też w tem próbki komiwojażerów,

2) dla przedmiotów, przeznaczonych na wystawy i na konkursy.

Art. 9.

Obydwie układające się strony obowiązują się przyznać sobie wzajemnie na drogach do tranzytu międzynarodowego najlepiej przystosowanych, swobodę tranzytu dla osób, bagażów, towarów i przedmiotów wszelkiego rodzaju, przesyłek pocztowych, okrętów, statków, wagonów osobowych i towarowych lub innych środków transportowych, zapewniając sobie pod względem traktowania stopę narodu najbardziej uprzywilejowanego.

Towary wszelkiego rodzaju, przewożone przez jeden z dwóch krajów, będą wzajemnie zwolnione od wszelkiego cła, z wyjątkiem opłat statystycznych i opłat za nadzór.

Żadna z obydwu układających się stron nie będzie jednakże zobowiązana do zapewnienia tranzytu podróżnym, których wjazd na jej terytorjum byłby zabroniony. Tranzyt towarów będzie mógł być zabroniony:

- a) ze względu na spokój i bezpieczeństwo Państwa, jak również bezpieczeństwo narodu,
- b) ze względu na zdrowie, lub jako ochrona przeciwko chorobom zwierząt i roślin.
- c) dla naśladownictw i dla towarów, które w jednej z układających się stron stanowią przedmiot monopolu państwowego.

Art. 10.

Kupcy, fabrykanci i inni przemysłowcy, którzy dowiodą przez posiadanie karty legitymacyjnej, wydanej przez władze ich kraju, iż są uprawnieni do wykonywania przemysłu w Państwie, w którym zamieszkują, będą mogli bądź osobiście, bądź przez komiwojażerów w ich służbie, czynić zakupy i nawet mając ze sobą próbki, poszukiwać zamówień na terytorjum drugiej układającej się strony. Jak długo powyżsi kupcy, fabrykanci i inni przemysłowcy lub komiwojażerowie osiedli na polskim terytorjum celnem, podróżujący w Belgji i w Wielkiem Księstwie Luksemburskiem na rachunek firmy, mającej swą siedzibę na polskim terytorjum celnem, zwolnieni tam będą od podatku dochodowego, to samo przysługiwać będzie nawzajem, kupcom, fabrykantom

3) au régime provisoire douanier entre les parties polonaise et allemande de la Haute-Silésie.

Art. 8.

Sous l'obligation de réexpédition ou de réimportation dans le délai de trois mois et de la preuve d'identité, sous réserve éventuelle du cautionnement ou de la consignation des droits et de la taxe de transmission ou de l'impôt sur le chiffre d'affaires, et d'une manière générale à charge d'observer les réglemens en vigueur dans la matière, la franchise de tout droit d'entrée et de sortie est stipulée réciproquement.

1) Pour les échantillons passibles de droits de douane, y compris ceux des voyageurs de commerce,

2) pour les objets destinés aux expositions et aux concours.

Art. 9.

Les deux Parties Contractantes s'engagent à s'accorder réciproquement la liberté du transit sur les voies les plus appropriées au transit international, aux personnes, bagages, marchandises et objets de toute sorte envois postaux, navires, bateaux, voitures et wagons ou autres instruments de transport, en se garantissant sous ce rapport le traitement de la nation la plus favorisée.

Les marchandises de toute nature traversant l'un des deux pays seront réciproquement exemptes de tout droit de douane, exception faite des droits de statistique et de surveillance.

Aucune des deux Parties Contractantes ne sera pourtant tenue d'assurer le transit des voyageurs dont l'entrée sur son territoire serait interdite. Le transit des marchandises pourra être prohibé:

- a) pour raison de sûreté et de sécurité publique ainsi que de sécurité nationale,
- b) pour raison de santé ou comme précaution contre les maladies des animaux et des végétaux,
- c) pour les contrefaçons et les marchandises qui dans un des Etats Contractants font l'objet d'un monopole d'Etat.

Art. 10.

Les négociants, les fabricants et autres industriels qui prouveront par la possession d'une carte de légitimation délivrée par les Autorités de leur pays, qu'ils sont autorisés à exercer une industrie dans l'Etat où ils ont leur domicile, pourront, soit personnellement, soit par des commis-voyageurs à leur service, faire des achats et, même en portant des échantillons avec eux, rechercher des commandes dans le territoire de l'autre Partie Contractante. Aussi longtemps que lesdits négociants, fabricants et autres industriels ou commis-voyageurs établis en territoire douanier polonais, voyageant en Belgique et dans le Grand-Duché de Luxembourg pour le compte d'une maison établie en territoire douanier polonais, y seront exempts du paiement de l'impôt

i innym przemysłowcom lub komiwojażerom, osiadłym w Belgji lub Wielkiem Księstwie Luksemburskiem, podróżującym po polskiem terytorjum celnem na rachunek firmy belgijskiej lub luksemburskiej, przyczem zapewnione zostanie wzajemne prawo narodu najbardziej uprzywilejowanego.

Przemysłowcy (komiwojażerowie), którzy zaopatrzeni będą w kartę legitymacyjną, będą mogli mieć ze sobą próbki, lecz nie towary.

Karty legitymacyjne, wydane będą zgodnie z załączonym wzorem.

Układające się strony będą sobie wzajemnie podawać do wiadomości, które władze obowiązane są do wydawania kart legitymacyjnych, jak również rozporządzenia, do których komiwojażerowie winni się stosować, wykonywując swój handel.

Przedmioty, podlegające opłacie celnej, które przywożone będą, jako próbki przez wymienionych komiwojażerów, będą zwolnione przez jedną i drugą stronę od wszelkiej opłaty przywózowej i wywózowej, pod warunkiem, aby przedmioty te, nie będąc sprzedanymi, były wywiezione z powrotem w terminie trzymiesięcznym i by tożsamość przedmiotów przywożonych i wywożonych z powrotem nie była wątpliwa. Wywóz powrotny próbek winien być zagwarantowany w obydwu krajach, przy przewozie, bądź przez zdeponowanie odpowiednich opłat celnych, bądź też przez kaucję.

Art. 11.

Przedsiębiorstwo emigracyjne, zatwierdzone przez jeden z dwóch krajów, korzystać będzie pod wszystkimi względami, na terytorjum drugiego kraju, z tych samych przywilejów, immunitetów i ulg co podobne przedsiębiorstwa kraju najbardziej uprzywilejowanego. Będą one mogły na swych oficjalnych przedstawicieli wyznaczać zarówno, bądź obywateli polskich, bądź belgijskich.

Agenci emigracyjni zatwierdzeni w jednym z dwóch krajów będą korzystali w drugim, stosując się do ustaw, dekretów i rozporządzeń w tym przedmiocie, bez względu na port załadowania emigrantów z takiego samego traktowania co krajowcy, we wszystkim co dotyczy pozwoleń, opłat i innych ułatwień.

Art. 12.

Okrety, statki żeglujące pod flagą jednej z Układających się Stron, które zawijać będą próżne lub załadowane na wody lub do portów przynależnych do drugiej Strony, lub które z nich będą wypływać bez względu na miejsce ich odjazdu lub na miejsce ich przeznaczenia, nie będą podlegały, zarówno przy wyjeździe jak i przy przyjeździe, żadnym poborom lub opłatom, pod jakąkolwiek nazwą, pobieranym w imieniu lub na korzyść Rządu, administracji publicznych, gmin lub jakiegokolwiek organizacji, innym lub wyższym od tych, które są obecnie lub które będą nałożone w przyszłości na okręty krajowe. Ich ładunki bez względu na ich pochodzenie nie będą podlegały innym, ani wyższym opłatom wejściowym, ani nie będą podlegały innym ciężarom, niż gdyby

sur le revenu, il en sera de même, par réciprocité, pour les négociants, fabricants et autres industriels ou commis-voyageurs établis en Belgique et dans le Grand-Duché de Luxembourg, voyageant en territoire douanier polonais pour le compte d'une maison belge ou luxembourgeoise, le droit de la nation la plus favorisée restant d'ailleurs réciproquement sauvegardé.

Les industriels (commis-voyageurs) qui seront munis d'une carte de légitimation, pourront avoir avec eux des échantillons mais point de marchandises.

Les cartes de légitimation seront délivrées conformément au modèle de l'annexe.

Les Parties Contractantes se feront réciproquement connaître quelles sont les autorités chargées de délivrer des cartes de légitimation, ainsi que les dispositions auxquelles les voyageurs doivent se conformer dans l'exercice de leur commerce.

Les objets passibles d'un droit de douane qui seront importés comme échantillons par lesdits voyageurs seront, de part et d'autre, admis en franchise de droit d'entrée et de sortie, à la condition que ces objets, sans avoir été vendus, soient réexportés dans un délai de trois mois et que l'identité des objets importés et réexportés ne soit pas douteuse. La réexportation des échantillons devra être garantie dans les deux pays à l'entrée, soit par le dépôt du montant des droits de douane respectifs soit par cautionnement.

Art. 11.

Les entreprises d'émigration autorisées dans l'un des deux pays bénéficieront, sous tous les rapports, dans le territoire de l'autre pays, des mêmes droits, privilèges, immunités et exceptions que les entreprises similaires du pays le plus favorisé. Elles pourront désigner comme représentant officiel indistinctement un ressortissant polonais ou belge.

Les agents d'émigration autorisés dans l'un des deux pays bénéficieront dans l'autre, en se conformant aux lois, décrets et réglemens sur la matière, et quel que soit le port d'embarquement des émigrants, du traitement national en tout ce qui concerne les autorisations, les taxes et autres facilités.

Art. 12.

Les navires et bateaux portant le pavillon de l'une des deux Parties Contractantes qui entreront sur lest ou chargés dans les eaux et ports dépendant de l'autre Partie, ou qui en sortiront, quelque soit le lieu de leur départ ou celui de leur destination, ne seront assujettis, tant à l'entrée qu'à la sortie et au passage, à aucun droit ou taxe, sous quelque dénomination que ce soit, perçus au nom ou au profit du Gouvernement, d'administrations publiques, de communes ou d'organismes quelconques, autres ou plus élevés que ceux qui sont actuellement ou pourront par la suite être imposés aux bâtimens nationaux. Leurs cargaisons, quelle qu'en soit la provenance, n'acquitteront d'autres ni de plus forts droits d'entrée et ne seront assujettis

były przywiezione pod banderą krajową. Ich pasażerowie i bagaże tychże, będą również traktowane tak samo, jak gdyby podróżowali pod flagą krajową.

Co do przystawania okrętów i statków, ich lądowania i wyładowania w portach, redach i base-nach i wogóle co do jakichkolwiek formalności i po-stanowień, którym podlegać mogą okręty handlowe, ich załogi i ich ładunki postanawia się, iż okrętom krajowym nie będzie przyznany żaden przywilej, ani żadna ulga, któreby nie były jednakowo przyznane okrętom drugiego Państwa, wobec tego, że życzeniem Ukladających się Stron jest, by i pod tym względem ich okręty były traktowane na stopie zupełnej rów-ności.

Poprzedzające postanowienia nie stanowią prze-zkody do zarezerwowania przez każdą z obydwu Ukladających się Stron dla floty krajowej, handlu przybrzeżnego (kabo-tażu), połowu ryb na wodach terytorjalnych, jak również hołownictwa i innych czyn-ności portowych.

Okręty i statki, żeglujące pod banderą jednej z Ukladających się Stron i posiadające papiery por-towe i dokumenty wymagane przez ustawy kraju tej bandery, będą w pełni uznane, jako posiadające na-rodowość powyższego kraju, na wodach terytorjal-nych, wodach wewnętrznych i w portach drugiej Ukladającej się Strony, bez dostarczania innego usprawiedliwienia.

Świadectwa wymiarowe, wydane dla okrętów każdego z dwóch krajów według metody Moorson, będą uznane pod warunkami, które określone będą w przyszłości przy wymianie rozporządzeń stosowa-nych w tym przedmiocie.

Art. 13.

Obydwie Ukladające się Strony zapewniają so-bie wzajemnie na swych terytorjach we wszystkim co dotyczy różnych formalności administracyjnych lub innych, niezbędnych przy stosowaniu postano-wień zawartych w niniejszej umowie, traktowanie na stopie narodu najbardziej uprzywilejowanego.

Rozumie się wszelako, iż postanowienia wyra-żone w artykułach poprzednich, o ile zapewniają one traktowanie na stopie narodu najbardziej uprzywile-żowanego, nie naruszają w niczem ustaw, przepisów i rozporządzeń specjalnych w dziedzinie handlu, przemysłu, policji, bezpieczeństwa publicznego i wy-konywania pewnych rzemiosł i zawodów, które obo-wiązują, lub będą obowiązywały w każdym z obu krajów i które stosowane będą do wszystkich cu-dzoziemców.

Art. 14.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany i doku-menty ratyfikacyjne będą wymienione w Brukseli, możliwie jaknajprędzej.

Uzyska on moc obowiązującą piętnastego dnia po wymianie ratyfikacji.

Traktat zawarty jest na przeciąg jednego roku. O ile jednak po upływie tego terminu nie będzie wypowiedziany, będzie on przedłużony w drodze mił-czącej zgody na czas nieograniczony i będzie mógł być wypowiedziany w każdym czasie.

à d'autres charges, que si elles étaient importées sous pavillon national. Leurs passagers et les ba-gages de ceux-ci seront pareillement traités comme s'ils voyageaient sous le pavillon national.

En ce qui concerne le placement des navires et bateaux, leur chargement et déchargement dans les ports, rades, havres et bassins, et généralement pour toutes les formalités et dispositions quelcon-ques aux quelles peuvent être soumis des bâtiments de commerce, leurs équipages et leurs chargements, il est convenu qu'il ne sera accordé aux bâtiments nationaux aucun privilège, ni aucuné faveur, qui ne le soit également à ceux de l'autre Etat, la volonté des Parties Contractantes étant que sous ce rapport aussi leurs bâtiments soient traités sur le pied d'une parfaite égalité.

Les dispositions qui précèdent ne font pas ob-stacle à ce que chacune des deux Parties Contra-ctantes réserve pour le pavillon national le cabotage, la pêche dans les eaux territoriales, ainsi que remor-quage et autres services du port.

Les navires et bateaux naviguant sous le pavil-lon de l'une des Parties Contractantes et porteurs des papiers de bord et documents exigés par les lois du pays de ce pavillon seront reconnus de plein droit comme ayant la nationalité dudit pays dans les eaux territoriales, eaux intérieures et ports de l'autre Partie Contractante, sans qu'ils aient à four-nir d'autres justifications.

Les certificats de jaugeage délivrés aux bâti-ments de chacun des deux pays suivant la méthode Moorson seront respectivement reconnus, sous des modalités qui seront précisées ultérieurement après échange des réglemens applicables à la matière.

Art. 13.

Les deux Parties Contractantes se garantissent réciproquement, sur leurs territoires, en tout ce qui concerne les diverses formalités, administratives ou autres, rendues nécessaires par l'application des dis-positions contenues dans la présente Convention, le traitement de la nation la plus favorisée.

Il est entendu toutefois que les stipulations énoncées dans les articles précédents, en tant qu'el-les garantissent le traitement de la nation la plus favorisée, ne dérogent en rien aux lois, ordonnances et réglemens spéciaux en matière de commerce, d'industrie, de police, de sûreté générale et d'exer-cice de certains métiers et professions qui sont ou seront en vigueur dans chacun des deux pays et ap-plicables à tous les étrangers.

Art. 14.

Le présent Traité sera ratifié, et les ratifications en seront échangées à Bruxelles, aussitôt que faire se pourra.

Il entrera en vigueur le quinzième jour après l'échange des ratifications.

Le Traité est conclu pour la durée d'un an. Cependant si il n'est pas dénoncé à l'expiration de ce délai, il sera prolongé par voie de tacite recon-duction pour une période indéterminée et sera dé-nonçable en tout temps.

W wypadku wypowiedzenia, będzie on pozostawał w mocy przez trzy miesiące licząc od dnia, w którym jedna z Układających się Stron zanotyfikuje drugiej swój zamiar zawieszenia go.

Na dowód czego Pełnomocnicy podpisali niniejszy Traktat.

Sporządzono w podwójnych egzemplarzach, w Brukseli, dnia trzydziestego grudnia tysiąc dziewięćset dwudziestego drugiego roku.

Henryk Jaspar

Władysław hr. Sobański

ANNEKS.

Karta legitymacyjna dla komiwojażerów.

Na rok 19_____ № karty_____

(Herb).

Ważna w Polsce, w Belgji i w W. Ks. Luksemburskiem.

Okaziciel (imię i nazwisko)_____

Wystawiono w_____dn._____19_____

(pieczęć)

(władza kompetentna).

Podpis.

Zaświadcza się, że okaziciel niniejszej karty posiada (oznaczenie fabryki lub handlu) w_____

_____ pod firmą_____

zatrudniony jest jako komiwojażer w firmie _____

_____ w _____,

która posiada tam (oznaczenie fabryki lub handlu).

Okaziciel niniejszej karty pragnący poszukiwać zamówienia lub czynić zakupy na rachunek swej firmy, jakoteż firmy następującej (oznaczenie fabryki lub handlu) w_____ firm następujących

zaświadcza się pozatem, iż rzeczona firma zobowiązana jest do uiszczenia w tym rzeczonych firm zobowiązane są

kraju podatków prawnych za trudnienie się swym ich handlem (przemysłem).

Opis okaziciela:

Znaki szczególne_____Wiek_____

Wzrost_____Włosy_____

Podpis okaziciela:

U w a g a: Okaziciel niniejszej karty nie będzie mógł poszukiwać zamówień i czynić zakupów inaczej, jak podróżując dla firmy wymienionej i na jej rachunek. Będzie on mógł mieć ze sobą próbki, lecz nie towary. Pozatem będzie się on stosował do rozporządzeń obowiązujących w każdym kraju.

N o t a: Tam gdzie wzór powyższy zawiera podwójny tekst, formularz używany dla wygotowania kart będzie miał miejsce niezbędne dla wpisania w nim jednego lub drugiego z tekstów, stosownie do okoliczności w poszczególnym wypadku.

En cas de dénonciation, il demeurera encore en vigueur trois mois à compter du jour où l'une des Parties Contractantes aura notifié à l'autre son intention d'en faire cesser les effets.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé le présent Traité.

Fait en double à Bruxelles, le trentième jour du mois de décembre 1922.

Henri Jaspar

C-te L. Sobański

ANNEXE.

Carte de légitimation pour voyageurs de commerce.

Pour l'année 19_____ № de la carte_____

(Armoiries)

Valable pour la Pologne, la Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg.

Porteur: (prénom et nom de famille)_____

Fait à_____le_____19_____

(Sceau)

(Autorité compétente).

Signature:

Il est certifié que le porteur de la présente carte possède un (désignation de la fabrique ou du commerce) à_____ sous la raison _____

_____ est employé, commerce, dans la maison _____ à _____

_____ qui y possède un (désignation de la fabrique ou du commerce).

Le porteur de la présente carte désirant rechercher des commandes et faire des achats pour le compte de sa maison, ainsi que de la maison suivante des maisons suivantes (désignation de la fabrique ou du commerce)

_____ il est certifié, en outre, que

ladite maison est tenue lesdites maisons sont tenues d'acquitter dans ce pays-ci

les impôts légaux pour l'exercice de son commerce leur commerce (industrie).

Signalement du porteur.

Age:_____Taille:_____

Cheveux_____ Marques particulières: _____

Signature du porteur:

A v i s: Le porteur de la présente carte ne pourra rechercher des commandes ou faire des achats autrement qu'en voyageant et pour le compte de la maison susmentionnée des maisons susmentionnées. Il pourra avoir avec lui des échantillons mais point de marchandises. Il se conformera, d'ailleurs, aux dispositions en vigueur dans chaque Etat.

N o t a: Là où le modèle contient un double texte, le formulaire à employer pour l'expédition des cartes présentera l'espace nécessaire pour y insérer l'un ou l'autre des textes suivant les circonstances du cas particulier.

PROTOKÓŁ PODPISANIA.

W Brukseli, są obecni;

Za Polskę:

Pan Wł. hr. Sobański, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej przy Jego Królewskiej Mości Królu Belgów;

Za Belgję i Wielkie Ks. Luksemburskie:

Pan Henryk Jaspar, Minister Spraw Zagranicznych;

Przed przystąpieniem do podpisania Traktatu Handlowego pomiędzy Rzeczpospolitą Polską, Belgją i Wielkim Księstwem Luksemburskim, niżej podpisani Pełnomocnicy zgodzili się na to, co następuje:

I. Procedura rozjemcza.

W wypadku sporu pomiędzy dwiema Układającymi się Stronami, dotyczącego interpretacji lub stosowania postanowień niniejszego Traktatu, będzie on mógł być rozstrzygnięty na żądanie jednej ze Stron, przez sąd rozjemczy.

Dla każdego sporu sąd rozjemczy będzie utworzony w następujący sposób: każda z Układających się Stron mianuje na sędziego z pomiędzy swych obywateli dwie kompetentne osoby; Strony porozumieją się co do wyboru superarbitra, obywatela Państwa trzeciego. Układające się Strony zastrzegają sobie możliwość wyznaczenia zgóry i na czas, który zostanie określony, osoby, która w wypadku sporu, będzie pełniła czynności superarbitra.

W pierwszym wypadku rozpoznawania sprawy przez sąd rozjemczy, sąd ten zasiadać będzie na terytorjum Strony pozwanej; w wypadku drugim, na terytorjum drugiej strony i tak dalej na przemian na terytorjum każdej z Układających się Stron; ta z Układających się Stron, na terytorjum której zasiadać będzie sąd, wyznaczy miejsce siedziby; będzie ona obowiązana dostarczyć lokali, urzędników biurowych, oraz personel pomocniczy, potrzebnych dla funkcjonowania sądu. Przewodniczyć sądowi będzie superarbitr. Postanowienia będą zapadały większością głosów.

Układające się Strony porozumieją się, bądź co do pojedynczego wypadku, arbitrażu bądź też wogóle co do procedury, którą kierować się będzie sąd rozjemczy. W braku tego porozumienia, sąd rozjemczy sam ustali swoją procedurę. Procedura może być prowadzona na piśmie, o ile żadna ze stron nie sprzeciwi się temu.

Odnosnie do pozywania i zeznawania świadków i ekspertów, władze każdej z Układających się Stron na żądanie skierowane do właściwego Rządu przez sąd rozjemczy, udziela mu wszelkiej pomocy, jak to ma miejsce w stosunku do trybunałów cywilnych krajowych.

II. Co dotyczy artykułu 2.

Wyraża się zgodę że postanowienia art. 2, w myśl których obywatele obydwoch Układających się Stron będą mieli prawo występować w sądach

PROTOCOLE DE CLOTURE.

À Bruxelles sont présents:

Pour la Pologne:

Monsieur le Comte Ladislas Sobański, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de la République Polonaise près Sa Majesté le Roi des Belges;

Pour la Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg:

Monsieur Henri Jaspar, Ministre des Affaires Etrangères.

Avant de procéder à la signature du Traité de Commerce entre la République Polonaise, la Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg, les sous-signés Plénipotentiaires sont convenus de ce qui suit:

I. Procédure d'arbitrage.

S'il s'élevait entre les Parties Contractantes un différend sur l'interprétation ou l'application des dispositions de ce Traité, le litige, si l'une des Parties Contractantes en fait la demande, sera réglé par voie d'arbitrage.

Pour chaque litige le Tribunal arbitral sera constitué de la manière suivante: chacune des Parties Contractantes nommera comme arbitre parmi ses ressortissants deux personnes compétentes; les Parties Contractantes s'entendront sur le choix d'un surarbitre, ressortissant d'un Etat tiers. Les Parties Contractantes se réservent de désigner à l'avance et pour une période à déterminer, la personne qui remplirait, en cas de litige, les fonctions de surarbitre.

Au premier cas d'arbitrage, le Tribunal Arbitral siégera dans les Territoires de la Partie Contractante défenderesse; au second cas dans les territoires de l'autre Partie, et ainsi de suite alternativement dans les territoires de chacune des Parties Contractantes; celle des Parties sur les territoires de laquelle siégera le Tribunal, désignera le lieu du siège; elle aura la charge de fournir les locaux, les employés de bureau et le personnel de service nécessaires pour le fonctionnement du Tribunal. Le Tribunal sera présidé par le surarbitre. Les décisions seront prises à la majorité des voix.

Les Parties Contractantes s'entendront, soit dans chaque cas d'arbitrage, soit pour tous les cas, sur la procédure à suivre par le Tribunal. A défaut de cette entente, la procédure sera réglée par le Tribunal lui-même. La procédure pourra se faire par écrit, si aucune des Parties n'élève d'objections.

En ce qui concerne la citation et l'audition des témoins et d'experts, les Autorités de chacune des Parties Contractantes, sur requête adressée par le Tribunal d'Arbitrage au Gouvernement compétent, prêteront leur assistance comme aux Tribunaux civils du pays.

II. En ce qui concerne l'article 2.

Il est entendu que les dispositions de l'article 2, selon lesquelles les ressortissants des deux Parties Contractantes auront le droit d'ester en justice, devant

przed trybunałami, na stopie równości z krajowcami, nie stosują się do bezpłatnej pomocy sądowej, do zwolnienia od kaucji „judicatum solvi”, do zarządzania spadkiem ruchomym, ani do stosunku względem wierzycieli obywatela Układających się Stron, ogłoszonego jako bankruta na terytorjum drugiej Układającej się Strony, gdyż kwestje te są zarezerwowane dla układów specjalnych.

III. Co dotyczy art. 6.

a) Wobec tego, iż produkty wymienione w artykule 6 powinny pochodzić z Państw Układających się, władze celne będą mogły wymagać od nich przedstawienia świadectwa pochodzenia.

b) Wobec tego, iż artykuł 6 niniejszego Traktatu przyznaje produktom gleby i przemysłu obydwu Układających się Stron traktowanie na stopie narodu najbardziej uprzywilejowanego, obydwie Układające się Strony stwierdzają, iż ustalenie, z przyczyny deprecjacji waluty, opłat dodatkowych lub mnożników celnych, obciążających produkty gleby i przemysłu drugiej Strony, któreby nie stosowały się do wszystkich innych krajów, byłoby sprzeczne z duchem niniejszego Traktatu.

IV. Co dotyczy artykułu 11.

Rząd Belgijski, zgodnie z Ustawodawstwem belgijskim co do emigracji, zapewni emigrantom polskim, zarówno w królestwie, jak i na okrętach, które będą przewoziły emigrantów, taką samą opiekę, jakiej udziela emigrantom belgijskim.

Zobowiązuje się on dołożyć starań, aby na każdym okręcie odpływającym lub zawijającym do portu Antwerpijskiego i przewożącym emigrantów polskich znajdował się tłumacz, zatwierdzony przez belgijskie władze urzędu emigracyjnego.

V. Przeniesienia kapitałów.

Dopóki w Polsce będą trwały ograniczenia, dotyczące wywozu kapitałów, Polska pozwoli firmom belgijskim, lub firmom polskim, w których zaangażowane są kapitały belgijskie, wykonującym przemysł lub handel w Polsce, na wywóz z Polski sum potrzebnych im do wypłacenia ich dywidend, kuponów od obligacji lub od akcji, procentów i do zwrotnych pożyczek lub innych długów.

Wywóz kapitałów w ten sposób dozwolony będzie dokonywany pod kontrolą polskiego Ministerstwa Skarbu.

Henryk Jaspar

Władysław hr. Sobański

Znajomiwszy się z powyższym Traktatem uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości jak i każde z zawartych w nim postanowień, oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i zatwierdzony, i przyrzekamy, że będzie ściśle stosowany.

les Tribunaux, sur un pied d'égalité avec les nationaux, ne s'appliquent pas à l'assistance judiciaire gratuite, à la dispense de la caution „judicatum solvi”, à l'administration de la succession mobilière, ni à la situation vis-à-vis de ses créanciers du ressortissant des Parties Contractantes déclaré en état de faillite sur le territoire de l'autre Partie Contractante, ces matières étant réservés pour des accords spéciaux.

III. En ce qui concerne l'article 6.

a) Etant donné que les produits énumérés à l'article 6 doivent être originaires des Parties Contractantes, les Autorités douanières auront la faculté d'exiger la production de certificats d'origine.

b) Vu que l'article 6 de ce Traité accorde aux produits du sol et de l'industrie des deux Parties Contractantes le traitement de la nation la plus favorisée, les deux Parties Contractantes constatent que l'établissement, pour cause de dépréciation du change, de surtaxes ou de coefficients de majoration de droits d'entrée, frappant les produits du sol et de l'industrie de l'autre Partie, qui ne s'appliqueraient pas à tous les autres pays, serait contraire à l'esprit du présent Traité.

IV. En ce qui concerne l'article 11.

Le Gouvernement belge, en conformité de la Législation belge sur l'émigration, assurera aux émigrants polonais aussi bien dans le royaume que sur les bateaux qui chargeront les émigrants, la même protection qu'il accorde aux émigrants belges.

Il s'engage, en outre, à prendre soin à ce que sur chaque bateau qui fait le service avec le port d'Anvers et qui transporte des émigrants polonais, se trouve un interprète approuvé par les Autorités belges du service de l'émigration.

V. Transfert de fonds.

Aussi longtemps que dureront en Pologne les mesures restrictives concernant l'exportation des capitaux, la Pologne autorisera les sociétés ou firmes belges ou les sociétés ou firmes polonaises dans lesquelles des capitaux belges sont engagés exerçant une industrie ou un commerce en Pologne, à exporter librement de Pologne les sommes qui leur seront nécessaires pour le paiement de leurs dividendes, coupons d'obligations ou d'actions, intérêts et remboursement d'emprunts ou autres dettes.

Les exportations des capitaux ainsi autorisées se feront sous le contrôle du Ministère des Finances de Pologne.

Henri Jaspar

C-te L. Sobański

Après avoir vu et examiné ledit Traité, Nous l'avons approuvé et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues, déclarons, qu'il est accepté, ratifié et confirmé et promettons qu'il sera inviolablement observé.

Na dowód czego wydaliśmy akt niniejszy,
opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

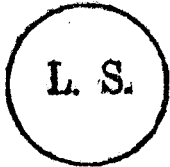
W Warszawie dn. 22 sierpnia 1923 roku.

S. Wojciechowski

Przez Prezydenta Rzeczypospo-
litej Polskiej

Prezes Rady Ministrów:
Witos

Minister Spraw Zagranicznych:
M. Seyda

En Foi de quoi, Nous avons donné les pré-
sentes, revêtues du Sceau de la République Polo-
naise.

A Varsovie, le 22 août 1923.

S. Wojciechowski

Par le Président de la
République

Le Président du Conseil des
Ministres: *Witos*

Le Ministre des Affaires
Etrangères: *M. Seyda*

